

Piloti gripenů cvičili tankování za letu v rámci Dnů NATO 2022

20.9.2022 - Zuzana Sekaninová | Ministerstvo obrany ČR

Po relativně dlouhé době se tato akce mohla konat bez covidových opatření. Tuzemská a zahraniční účast se očekávala vysoká i přesto, že velké množství sil a prostředků NATO je připraveno, nebo plní úkoly v souvislosti s ukrajinskou krizí a to včetně českého letectva. Konkrétně se jedná o nasazení našich nadzvukových letounů JAS-39 Gripen. Tyto letouny jsou v současné době nasazeny na ochranu vzdušného prostoru ČR pod velením NATO v Pobaltí a jsou mimo jiné připraveny vypomoci s ochranou vzdušného prostoru Slovenska.

V takové situaci, kdy je velké množství sil a prostředků vázáno v hotovostních systémech včetně zálohy, každá letová hodina každého letounu musí být efektivně naplánována - tak, aby mohl plnit širokou škálu stanovených úkolů. Jedna z těch nejdůležitějších schopností, kterou je ale na druhou stranu pro české stíhací piloty obtížné si udržet, je certifikace pro provádění tankování za letu (AAR). Proto se mimo jiné na Dnech NATO letos naši nadzvukoví piloti nepředstavili jako obvykle. Jejich účast byla naplánována jako výcvik v AAR v rámci ukázky letounu Airbus A-400 Atlas německých VzS, který má schopnost strategického doletu, přepravy raněných osob a jiné techniky. Umí ale i výše uvedenou schopnost a to jak v roli tankovacího letounu, tak i tzv. receiveru, tj. letounu, který může za letu přijímat palivo. „Tato schopnost je podmínkou našeho plnohodnotného zapojení v aliančním prostředí. Každý pilot certifikovaný pro operace AAR (Air To Air Refueling) musí provést minimálně jednou za půl roku reálné plnění z tankeru, aby neztratil příslušné oprávnění a nemusel absolvovat celé školení znovu,“ dodal velitel Organizačního štábu Dnů NATO za AČR plukovník Karel Krejčířík.

Plánování výcviku a dostupnost tankerů je všeobecně složitý a náročný proces z důvodu vysokých požadavků na tuto schopnost v rámci NATO. Pro ČR je lze provádět v rámci mezinárodních cvičení nebo v průběhu operací například v Pobaltí. Dále pak i v rámci spolupráce s využitím nové mnohonárodní flotily MMF (Multinational Multi-Role Tanker Transport Fleet), jejíž součástí je také Česká republika. Využití MMF je prozatím podmíněno certifikací letounů Gripen pro nový tanker A-330MRTT, které by mělo proběhnout ještě v letošním roce. Poté by mělo dojít k náběhu přidělených hodin pro výcvik AAR. Do té doby však čeští piloti musí využívat jiných nabízených možností, mezi které je možné zařadit i úzkou spolupráci se vzdušnými silami SRN, např. v rámci programu MAG (Multinational Air Group).

Tankování za letu samotné je z hlediska náročnosti pilotáže velmi složitý proces, který vyžaduje preciznost, přesnost a zejména soustavný trénink. Je nutné si uvědomit, že letoun letí rychlost přes 500km/h a hrana koše tankeru je v okamžiku spojení asi 20 až 30 centimetrů od kabiny. V tankování za letu jsou vycvičení téměř všichni piloti JAS 39. Udržení schopnosti v AAR je ovšem podmíněno pravidelným výcvikem, ke kterému nám v budoucnu hodně dopomůže MMF. Tuto důležitou taktickou dovednost v minulosti piloti využili například při přeletu na naše mise na Island, nebo při cvičeních NATO

Během Dnů NATO proběhlo 8 výcvikových letů JAS-39 s A-400M, během kterých se podařilo obnovit certifikace většiny dostupných pilotů vycvičených v AAR. Bylo nalétáno více jak 14 hodin a akce přispěla k připravenosti 211. taktické letky k plnění úkolů nadzvukového letectva. „Je bezpodmínečně nutné tuto schopnost v současné době udržovat a cvičit a jsem velmi rád, že akce jako jsou Dny NATO, kromě ukázek na veřejnosti, přispěje k udržení certifikace našich pilotů a

personálu CRC. Splní nejen poslání akce samotné, ale využije zdroje efektivně, účelně a v tomto případě i hospodárně, jelikož se koná na území ČR,” konstatoval pplk. Michal Kudyn, letový ředitel Dnů NATO.

Výcvik AAR probíhal pod taktickým řízením českého CRC, kde si i tento personál mohl obnovit či prodloužit certifikace nutné k řízení tankování za letu. A závěrem je ještě nutné doplnit, že ke zdárném splnění výcviku českých pilotů v AAR měla velkou zásluhu posádka letounu A-400M pod vedením LTC (pplk.) Gunnara Kratze, která jako jedna z mála účastníků Dnů NATO plnila dva různorodé a náročné úkoly v rámci každého dne Dnů NAT – vystoupení na veřejnosti a tankování za letu.

Armáda ČR schopností AAR vlastními tankovacími letouny v současné chvíli nedisponuje. V rámci rozvoje transportního letectva se nabízí možnost zvážit nabytí této schopnosti společně s pořízením nového transportního letounu v budoucnosti. Vzdušné síly by v tomto případě rozšířily možnosti bojového použití taktického a dopravního letectva v operacích a dále by tuto schopnost mohli nabízet aliančním partnerům.

<https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/piloti-gripenu-cvicili-tankovani-za-letu-v-ramci-dnu-nato-2022-239033>